MYKOLOGIA

ROČNÍK VI. ČÍSLO 2.—3.

O kráse hub.

(Beauté des champignons.)

(Přednáška, kterou měl prof. *J. VELENOVSKÝ* v Čs. Klubu mykologickém dne 3. prosince 1928.)

(Dokončení.)

DARWIN viděl všude v přírodě samý boj a všude plno mrtvol kolem hrdých vítězů. Kdo v boji zvítězí, ten zůstane a bude se množiti a z toho plyne tvářnost živoucí přírody. Již v loňské Mykologii jsme psali, že nikoliv boj, nýbrž harmonie, všeobecná podpora všech organických obyvatel země jest základem života a vývoje organického. Všechno, což v krajině žije a roste, jest závislé jedno na druhém. Boj o život jest jen podřadného významu. Ano, často jest i nutností, bez níž by množství zvířat a rostlin v zemi zaniklo. Kdyby nebylo v severských krajích vlků, lišek, kojotů, medvědů, koček a rysů, rozmohli by se sobové, jeleni, myši, bobři, králíci a zajíci tak, že by celá flora těch krajů je neuživila. Bisoni se v Sev. Americe rozmohli tak, že jako živá záplava kraje na mnoho set čtverečných mil ničili. Kdyby v Evropě nebyli zajíci a králíci hubeni člověkem a dravou zvěří, zničili by a zpustošili celou zemi. Vizme jen, co dovedou králíci v Australii. Boj jest jen zdravým regulatorem pro spolužití obyvatel země. Lvi jsou zajisté strašnými šelmami, před nimiž třese se veškeré tvorstvo v Africe. Po statisíce roků vybírají si zebry, antilopy a jiné ssavce jako daň pro své živobytí a přes to za tu celou dobu ani jeden druh ssavců v Africe nevyhynul — dokud nepřišel člověk. Také tygři v Indii nevyhubili ani jednoho ssavce, kterého přepadají. Ano, ani divokých vepřů neubylo, ač tvoří hlavní potravu tygrů. Štiky v našich vodách řádí hrozně mezi ostatními rybami, ale nikde není známo, aby zbyly naposled samé štiky ve vodě. Naopak pozorujeme ve zvířatech, že nejen své plemeno, ale i druhy jiných plemen v čas živelních pohrom chrání a všichni si vypomábají.

Darwinisté měli na mysli jen boj tělesný. Jen silná, zdravá, zdatná zvířata překonávala podle nich slabší a tak se na zemi udržela. Toho nikde nemáme dokladů ani v minulosti ani v přítomnosti. Spíše pozorujeme, že život svůj zachovaly druhy nadané bystrostí ducha. Duch vítězil, nikoliv síla tělesná. Vždyť v minulých periodách vyhynuli hlavně nejsilnější a největší obratlovci (mesozoičtí ještěři, třetihorní obrovští ssavci — dinotherium, mastodon). V době pak přítomné hledí vstříc vyhynutí velryby, sloni, nosorožci, hroši, tygři, lvi, zubr, bůvol.

Vzájemná podpora, l á s k a jest tedy třetím principem vývoje organického. Živočichové činí tak nevědomě, ale nejvyšší obratlovci lásku v spolužití praktikují vědomě. Jeden druhého podporuje a společným přičiněním kráčí zdatně ve svém vývoji kupředu. Proto všichni ptáci a ssavci, žijící společensky, jsou nejpokročilejší. Ba již u hmyzů se to projevuje (včely,

mravenci). Kdyby byli první anthropoidi, z nichž se kulturní člověk vyvinul, žili samotářsky, podobali by se nynější lidé orangutanům a gorilám. V společenském životě lidí vyvinul se vědomě cit pro všeobecné podporování se. A tomu citu říká se „láska". Čím více lásky v národě se zachovává a tradičně udržuje, tím jest národ solidnější, zdatnější a tím rychleji jde kupředu. Čím více národ ztrácí cit lásky k bližnímu, tím se stává surovějším, tím dříve podlehne podmaniteli. Z lásky plyne veškeré zákonodárství, náboženství, zvyky národní a zachovávání pravidel z těchto plynoucí, sluje mravností. Cítění lásky a mravna jest nejvyšší metou psychického vývoje člověka. Lásku a mravnost nemůže nahraditi žádná věda ani poznání. I ten největší inteligent může býti padouchem.

Je zajisté významné, že již nejstarší proroci jako první příkaz pro život lidský hlásali lásku k bližnímu (Krišna, Hermes, Zoroaster, Mojžíš, Kristus, Mohamed, Konfucius). A největší mudrci učili, že Bůh řídí celý kosmos na základě lásky. To do jazyka přírodovědců přeloženo znamená, že vývoj jakýchkoliv organismů v přírodě díti se může jen vzájemným se podporováním. Všechny rostliny a všechna zvířata v krajině zapadají do sebe jako články stroje, který jde zdravě potud, dokud některý článek nevypadne. Tak vizme: *DARWIN* položil za základ své nauky boj. A všichni mudrci všech věků položili za základ života lásku. Není snad třeba blíže vykládati, kdo z obou má a měl pravdu.

Jako lidé pronikli duchem lásky a mravnosti podobají se andělům a jsou s to i zde na zemi stvořiti ráj, tak lidé bez lásky a mravnosti podobají se ďáblům, kteří jen číhají, koho by zotročili, znásilnili, využitkovali a každého, kdo se jim brání, snaží se zničiti a z cesty své odstraniti. Každý zlý člověk nenávidí dobrého a štve jiné, aby dobrého osamotili a tím snáze zdolali. Panovačnost, pýcha, sobeckost jsou zlým náhradou za lásku. Jsou-li to vědou a vzděláním vyškolení jednotlivci, podobají se šelmám mezi zvířaty. Ale i ti prospívají společnosti lidské, neboť v bojích proti nim tříbí se mravní cítění dobrých, až konečně zdravý směr v lidstvu nabude vrchu. Tedy ani v lidstvu neplatí zákon *DARWINův*, neboť kdyby měl zde býti principem sociálního života, muselo by se veškeré lidstvo povražditi, zničiti a zbytky lidí žily by naposled jako ty gorily v Africe. Vláda násilníků je vždy jen dočasná, vždycky se vrací normální poměry a lidé zatouží po přátelství a míru.

Pozoruhodno jest, že lidé bez lásky k bližnímu nemají také citu ke zvířatům a k přírodě vůbec. Ti krásy přírody ani krásnou hudbu ani sebe vznešenější báseň nevnímají, ti jsou ke všemu tupí, ti také Boha a duši popírají, ale sami se za božstvo považují. Ti opíjejí se jen požitky tělesnými, v čemž ani jako zvířata míry nezachovávají.

Ale laskavý čtenář nám jistě řekne: a co to všechno má co dělati s houbami. Hned uvidíme, že bylo třeba ony výklady předeslati, abychom význam hub pochopili. Viděli jsme, že jsou tři principy, jimiž se řídí vývoj živočichů a rostlin na zemi. Platí tyto principy také pro houby?

Již na jiných místech jsme vyložili, že houby tvoří svým množstvím v přírodě vlastně svou samostatnou třetí třídu organickou a že neprávem kladou se k rostlinám, s nimiž nemají nic společného, leda že rostou a nepohybují se. Poněvadž jsou namnoze drobné a v substrátech ukryté a velké obyčejně jen za příznivých okolností se objevují a opět rychle mizí, nevšímají si jich lidé tolik jako velkých rostlin. Ale činnost jejich v přírodě je veliká a důležitá, jak už jsme také v časopise tomto pověděli.

Rozumí se, že u hub ani o principu lásky ani principu poznání nemůže býti řeči. Zůstaly ve svém vývoji na nejnižším stupni státi a jeví se nám jako pracující živá plasma, asi tak, jako jsou bakterie. Nevyvinuly se ani morfologicky ani fysiologicky v složité, dokonalé tělo jako rostliny a zvířata. Všechny houby vlastně skládají se z pouhých článkovaných vláken, žijících jako mycelium v substratu, neboť ty velké houby, které vídáme, jsou pomíjivé plodnice. Ba i ty jsou spleteny z vláken. Phycomycety, které netvoří článkovaných vláken, vpravdě ani k houbám nepatří a představují vlastně parasitismem degenerované řasy. Proto u nich nalézáme také pohlavní kopulaci.

Vlákna myceliová, v substratu rozlezlá, jsou si tak všechna podobna, že je ani mikroskopicky dle druhů nelze rozeznati. Mykologové třídí houby dle plodnic a nikoliv dle stadia vegetativního.

A v těchto plodnicích nalézáme rozmanitost i v utváření zevním i v struktuře mikroskopické. Zde pak spatřujeme začátky prvního principu, ornamentalismu. Většina velkých hub tvoří kloboukaté plodnice, poněvadž klobouk shora chrání naspodu se nalézající jemné hymenium. Z té příčiny bývá klobouk potažen nepromokavou slupkou či pokožkou. Nalézá-li se hymenium na celém povrchu plodnice nebo na hoření straně *(Clavaria, Morchella, Peziza)*, chrání výtrusorodné orgány (basidie, asky) zvlášť vytvořené parafysy. Plodnice bývají zevnějškem často dosti ozdobně vytvářeny, jevíce různé ozdoby (muchomůrka, bedly, kyjanky, pýchavky, lošáky), ale bývají i někdy nádherně zbarveny. Barvy hub jsou často nádherné, zářivé, takže připomínají květy rostlin (holubinky, trávní Hygrophory, velká Phlegmacia, velké Pezizy a j.). Jen podzemní Gasteromycety a Tuberacey jeví se nám jako neforemné hlízy bez barev a ozdob, jsouce si na pohled všechny podobny.

Poněkud výše pokročily toliko lišejníky, jež ze své stélky vytvářejí již velmi pestré útvary křovité, lupenité, kalichovité, parohovité, vlásenité a jsou i nezřídka ornamentálně formovány a i živě zbarveny. Toho snad příčinou jsou řasy, jež s nimi žijí v pletivech a dodávají jim výživné látky. Proto také lišejníky žijí jinak než ostatní houby.

Rostliny i živočichové opatřili se vesměs ochrannými prostředky proti škůdcům, nepřátelům a živlům přírodním (trny, ostny, plstě, žlázy, zápachy, drápy, zuby, tlapy, kopyta, rohy, šupiny atd.). Toho všeho nenalézáme u hub. Houby mohou býti ničeny jakkoliv, nic jim neškodí, neboť jsou nezničitelny. Nejen, že útlé mycelium ukrývá se všude v substratech, ale z těla hub rojí se miliony a miliony výtrusů neviditelných, jež rozletují se po celé krajině a celé zemi a kde uváznou na vhodném podkladu, ihned klíčí a rostou. Kdyby měly houby na zemi zmizeti, musela by celá země ohněm vzplanouti nebo pokrýti se věčným ledem.

Houby tedy nepokročily na stupních vývoje ani na nejnižší stupeň, na jakém nalézáme zelené řasv, nejnižší to rostliny. Zdá se, jakoby veškerou činnost soustředily ke stránce chemické, bourajíce látky nerostné a odpadky, mrtvoly organické, čímž připravují živnou půdu pro rostlinstvo. Bez hub nemohly by žádné rostliny na zemi existovati a bez rostlin nežili by živočichové. Tak jsou všechny tři říše organické na sebe vázány a zdá se, že toto organické spolužití jest i kosmickým zákonem, že totiž všude na planetách, kde jakýkoliv život se objeví, vždy začne houbami, pokračuje v rostlinstvu a končí živočichy, jichž vrcholným tvorem je myslící člověk, jenž poznává sebe i okolní přírodu a počíná chápati zákony kosmu a všeho stvoření a tuší vůli Stvořitele.

Činnost hub v přírodě je ohromná, i když houby nikde nevidíme. Také bakterie jsou pranepatrné a přec svou činností hýbají celou přírodou. Ano, dovedou i čeliti pánu přírody, moudrému člověku, jenž v zápase s nimi nezřídka malomocen podléhá. Ani vlci, ani lvi, tygři a machairodi, ani hadi a jedovatý hmyz nedovedou mařiti dílo lidské tak jako bakterie a houby. A na ty *DARWIN* ve svých výkladech o životním boji zapomněl. Podle toho by ony organismy měly naposled zbýti samy na zemi, neboť jim nikdo neodolá. Ale jejich činnost zhoubná vyvážena jest jich podporou pro ostatní tvorstvo, takže i zde princip všeobecné harmonie v přírodě se zachovává. Houby a bakterie regulují početný poměr ostatního tvorstva a zbývající podporují v jich vývoji k vyšším stupňům.

Tři zajímavé houby pro Čechy.

(Trois interessantes espèces de champignons en Bohême.)

JAN PODZIMEK.

(Se 2 obr.)

1. Tremella moriformis *ENG. BOT.* (S obr.)

Koncem března minulého roku nalezl jsem mezi tlejícím listím a ulomenými větévkami v aleji topolové drobnou Tremellu, význačně zbarvenou a činící na první pohled dojem plodu ostružiny, nebo moruše. Ač jsem prohledal dobře nejbližší i vzdálenější okolí lokality, hledaje jiné houby, zůstalo při tomto ojedinělém nálezu o dvou plodničkách. Později, určuje houbu podle diagnosy, pořízené dle tehdy sbíraného čerstvého exempláře, seznal jsem z literatury, že jde o shora uvedený, jistě velmi vzácný a pro Čechy nový druh *Tremella moriformis ENG. BOT.* (*T. moriformis BERK.*)

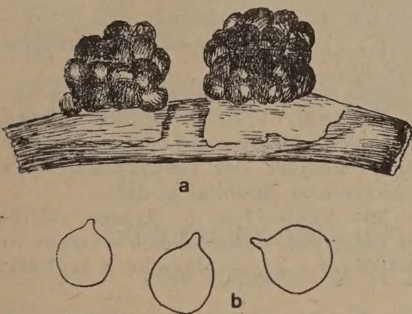
Tremella moriformis, podobně jako ještě některé jiné druhy tohoto rodu, objevuje se již v zimě, nebo fruktifikuje záhy z jara a proto ji v tomto období nejspíše nalezneme. *BOURDOT* a *GALZIN* udávají, že vyrůstá na dřevě od ledna do března. Také *FRIES* se o ní zmiňuje ve svých Hymenomycetes Europaei 1874 na str. 692, a *QUÉLET* ji uvádí v „Les champignons du Jura et des Vosges" i v pozdější „Flore mycologique de la France. *C. REA* uvádí ji jako pořídku rostoucí v Anglii. Zajímavé však jest, že ve Flore mycologique stotožnil *QUÉLET* v prvém svém díle ještě samostatně uváděnou *Tremella moriformis* s druhem velmi příbuzným a to s *Tremella nigrescens FR.*

K tomuto poznamenávají oba shora uvedení autoři *BOURDOT* a *GALZIN*, že podle jejich názoru měl *QUÉLET* v ruce oba druhy dobře od sebe odlišitelné a končí slovy: „nous ne comprenons pas que dans sa Flore mycologique, il ait identifié les deux plantes".

O rozšíření tohoto druhu nemáme dosud mnoho zpráv a proto i vědomosti naše v tomto směru jsou kusé, jako vůbec u většiny abych tak řekl sporadicky dosud známých hub. Pokud substrátu se týče, udávají *BOURDOT* a *GALZIN* dle svých zkušeností, že *Tremella moriformis* roste na větvích ořechů, topolů, javorů a na prutech janovce. Nemohu s bezpečností

říci, zda napadá i usýchající větve. Mnou sbíraný exemplář nalezen na uražené větvici, která byla dosti čerstvá, ač kůra s klacku se již olupovala asi tak jako bývá u větví posetých rosolovitými plodnicemi druhu *Cenangium furfuraceum* ROTH.

Tremella moriformis ENG. BOT. má plodnici sotva 1 cm velikou, kulovitou, nebo jen nepatrně rozlezlou, sestávající z glomerulí drobných, asi 2—3 mm širokých, více méně pravidelně kulovitých, hustě nahloučených, nezřídka poněkud smačklých, tuze rosolovitých, trochu se lesknoucích, barvy zprvu do světle nachova červené, později tmavějící (BOURDOT a GALZIN udávají stupnici: rybízově, rubínově, granátově, hluboce tmavě a posléze černající). Zasychajíc, mění se plodnice konečně v jakýsi černavý nevýrazný příškvar, k větvi pevně přisedající. - Na řezu je plodnice téměř stejnobarvá a nejeví zvláštního charakteru. Spory nepravidelně kulovité s ostře vynikající tupou zúženinou, čiré, hladké, 6-9 μ. Výtrusný prach bílý, s velmi slabě nachovým nádechem. Dobře patrné konidie se odškrcují nahloučeně na větévkách hyf, jsou drobné, asi 7×2—8×2'5 μ, poněkud zahnuté, čiré, nepatrně zahrocené.

Tremella moriformis ENG. BOT.
a plodnice trochu zvětš. *b* spory —
a réceptacle un peu grossi, *b* spores
Orig. PODZIMEK.

Sbírána na topolové větvi u Bašnic v severovýchodních Čechách v březnu 1928. Jest to druh dosti lehce poznatelný. Jemu se v určitém stadiu podobá v literatuře uváděná *Tremella nigrescens* FR. Druh tento, který je uváděn také A. PEARSONem z Anglie, bývá však větší, koptově černý a konsistence měkčí. Dosud u nás sbírán nebyl. Dosti podobnou a jistě příbuznou druhu *Tremella moriformis* je od nás rovněž neznámá *Tremella violacea* REHL., temně fialově zbarvená. Leč i tu odchylný tvar znemožňuje jako u *Tremella nigrescens* záměnu.

2. **Clavaria juncea** FR. (S obr.)

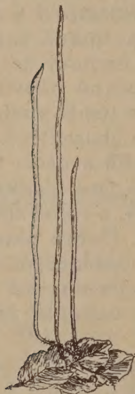
Tuto zajímavou kyjanku sbíral jsem ještě s jinými houbami letošního roku v říjnu v hlubokých lesích křivoklátských.

Dle dosavadních vědomostí a pokud mám příležitost sledovati výsledky mykologického výzkumu v naší vlasti, objevuje se tento druh dosti zřídka a také velmi zřídka je sbírán. Prof. VELENOVSKÝ udává dvě lokality, jednak Motoly a potom okolí Kokořína, kde sbíral dotčenou houbu známý náš mykolog prof. KAVINA. Bezpochyby bude tento druh rozšířenější, avšak bezpečnější úsudek jako vždy bude možno činiti až po dalších výzkumech.

Dříve byl kladen tento druh do rodu *Typhula*. Tak činí na př. i prof. VELENOVSKÝ. Naproti tomu nejnověji BOURDOT-GALZIN, REA i RICKEN kladou jej zcela oprávněně do rodu *Clavaria*. Příbuznost mezi *Clavaria juncea* a *Cl. ligula* i *fistulosa* je tu zjevná, třebaže variabilita této poslední specie poskytuje formy tvarově velmi rozmanité a třebaže uvádí se také u naší

specie varieta *phacorhiza LÉV.*, vyrůstající prý ze sklerotia. Zdá se však, že houba tato sem vůbec nepatří a jde vlastně o Typhulu. Sám nemám o ní autoptického názoru, aniž vím, že by z naší vlasti něco o ní bylo uvedeno.

Náš druh sám je už velmi výrazný tím, že jednotlivé gracilní plodnice bývají na basi protaženy v dlouhý, provazcovitý, řídce obrvený šlahoun i přes 1 dm dlouhý, jímž houba přirůstá na substrát.

Clavaria juncea *FR.*
Orig. PODZIMEK.

Druhy rodu *Typhula* (na př. u nás se vyskytující *T. erythropus, variabilis*) mívají obyčejně sklerotia, z nichž plodnička přímo vyrůstá. Toho zde není. Vůbec je náš druh více typu clavariového než Typhuly, jak ostatně už podotčeno. Variabilita plodnic je asi neznačná. *BOURDOT—GALZIN* uvádějí z Francie toliko od typu odlišnou formu *vivipara BULL.*

Dobrý popis nalezne laskavý čtenář v systematickém díle prof. *VELENOVSKÉHO* (barva plodnice bledá, bledě žlutavá, ale také až okrově hnědavá), jenom několik dat scházejících k úplnější mikroanalyse si dovolím podati.

Basidie 20—40×6—7 μ, o čtyřech sterigmatech 5—μ dlouhých, odškrcujících výtrusy o rozměrech 8-10×4-5 μ, nízce eliptické a na basi stažené.

Roste na opadalém, tlejícím listí v listnatých lesích.

3. **Marasmius lupuletorum** *(WEINM.) BRES.*

Jest to zvláště interessantní druh a to nejen pro naše území, ale pro celou Evropu vůbec a bude jednou velmi zajímavo — až totiž celkový i územní mykologický výzkum vykáže více sběrů než dosud bylo možno — sledovati zevrubněji jeho rozšíření.

Dle mínění některých autorů jest tento druh vzácným a jistě se aspoň u nás velmi zřídka nalezne. Tak uvádí jej prof. *VELENOVSKÝ* od Roblína, tedy z jediné jen lokality. *BATAILLE* krom povšechného označení lokality o něm zvláště nemluví, což ostatně při povaze *BATAILLEovy* monografie, široce (druhy evropské!) založené, je přirozeno. *LANGE* uvádí tuto specii z Dánska a vydává ji za dosti obyčejnou houbu. Taktéž *REA* pro Anglii. *BRESADOLA* popisuje a zobrazuje tento druh ve svých „Fungi Tridentini", ač možno souhlasiti s *LANGEovou* poznámkou, že tu jde o kusy poněkud abnormně rostlé. I jinde nalezneme popisy, původní i přejaté, někdy i pod synonymem *Marasmius erythropus FR.* (nikoliv *M. erythropus SCHROETER!*), popsaný tímto autorem v jeho Epicrisis 1836 (p. 378). *WEINMANN* a *QUÉLET* řadí tento druh k rodu *Collybia* (Syn. *Col. erythropus (PERS.) QUÉL.* — *Col. lupuletora WEINM.*).

Celkem však až na nevelké rozdíly v diagnosách, není druh sporný. Jest to houba celkem výrazná a tvarem (některé formy) ne nepodobná špičce trávní. Klobouk dosahuje maximálně sotva 4 cm v prům. Obyčejně jest to rozměr dosti shodně udávaný: 1-3-3$^1/_2$ cm. Zbarven jest bledě kožově, jest tenký,

nízce sklenutý, okraje trochu nerovného a zde poněkud rýhován, jinak hladký, bez jakéhokoliv ojínění nebo štětinek. Dužina bledá, nevonná. Třeň asi 5 cm dlouhý, 2-3$^1/_2$ mm široký, nelesklý. rourovitý, celý jemně pýřitý, nahoře však bledě zbarvený, dole červenohnědý, štětinkatý, poněkud k zahnuté basi ztenčený, hnědavým vlášením se substrátem spojený. Lupeny spíše řídké, 3-4-5 mm vysoké, břichaté, volně přirostlé, na okraji dosti pravidelně zakulacené, bílé, později žlutavé, někdy spojované. Výtrusný prach bílý. Spory bezbarvé, oválné, se zúženinou, až kopinaté, 8—9×4—4$^1/_2$ μ. Cystidy řídké (dle *BATAILLE* scházejí), asi 18—20 μ dlouhé, úzce vřetenité. Basidie válcovité, nahoře širší, o 4 sterigmatech.

Roste zvláště na odumírajícím listí a jehličí v našich lesích. Sám mám také něco materiálu ve svých exsikátových sbírkách z našich krajů. Prosil bych však pány mykology, pokud by tento druh sbírali, aby mně podali laskavě zprávu, nebo mně exempláře sbírané na můj náklad zaslali. Rovněž tak byl bych vděčen za materiál špiček z naší českosl. vlasti vůbec, hodlaje zpracovati tento rod monograficky. (Adresa: RNC *JAN PODZIMEK*, Hořice v Podkrkonoší — Riegrova 1047.)

Dřevní houby v dolech Jáchymovských.

(Die Holzpilze in St. Joachymstal's Berkwerken.)

Dr. ALBERT PILÁT.

Státní báňská správa dolů Jáchymovských zaslala mi kollekci dřevních hub, způsobujících hnilobu dřevních konstrukcí v těchto dolech. Pokud možno ze vzorků souditi, skýtá mykoflora Jáchymovských dolů asi stejný obraz, jako mykoflora dolů Příbramských, kterou jsem vylíčil ve své práci „Mykoflora dolů Příbramských" (Sborník Čs. Akad. Zemědělské, roč. II.). V zaslané mi kollekci byla nápadná frekvence dvou druhů a sice *Ungulina marginata* f. *příbramensis PILÁT* a *Trametes serialis FR.* f. div. *Ungulina marginata* jest v Příbramských dolech zjevem velmi vzácným a *Trametes serialis FR.* rovněž v těchto dolech není příliš hojným. Daleko hojnější výskyt těchto dvou druhů rázu spíše subalpínského v dolech Jáchymovských možno vysvětliti tím, že Jáchymovské doly jsou mnohem mělčí než doly Příbramské a proto v jejich chodbách nepanuje konstantní teplota tak vysoká, což skýtá příznivější vývojové podmínky těmto dvěma studenomilnějším druhům. Že však ani oekologické podmínky, jaké skýtají jim Jáchymovské doly, jim příliš nesvědčí, jako patrně doly vůbec, jest viděti nejlépe z toho, že důlní plodnice těchto druhů jsou zakrslé a nevyvinuté a ponejvíce neplodné. Hlavně se to týče druhu *Ungulina marginata*, u něhož jest tento zjev zvláště nápadným. Plodnice tohoto druhu, vyrostlé v podhorských lesích, dosahují až $^1/_2$ m v prům., ony důlní zakrslé formy obnášejí sotva 1-5 cm v průměru. Rozdíl ve velikosti jest tedy velmi nápadný.

Jeden exemplář druhu *Leptoporus Braunii (RAB.) PAT.*, který v zásilce byl obsažen, měl plodnice skoro normální, celkem asi takové, jaké popisují se z pralesů tropických. Celkem zásilka obsahovala následující druhy:

Ungulina marginata f. *přibramensis* PILÁT. Nápadné jsou nepatrné rozměry plodnic této formy, jakož i krásně růžové hymenium, které na plodnicích na světle se vyvinuvších, normálně se nevyskýtá. V zásilce byly obsaženy exempláře z násl. lokalit: 1. na žíle Schweizer pod Danielem, 2. v jižní části žíly Geister v hloubení u pumpy. Dvě velmi zakrnělé plodničky $1^1/_2$—2 cm v průměru. Na jedné hymenofor vyvinut daedaleoidně. 3. na žíle Geierově na Danieli. Dvě plodnice dosti staré, nápadně však malé, 3—4 cm v prům., jedna s vytvořenou již tvrdou lakovanou korou. 4. ve výstupu mezi I. sypem a položením čís 8, pod Danieli v žíle Schweizer. Jedna z plodnic škeblovitě-knoflíčkovitá, okrouhlá, $3^1/_2$ cm v prům., úplně sterilní. Hymenofor nepatrně naznačen uvnitř plodnice, která na povrchu, kde normálně měl býti vyvinut hymenofor, jest potažena hrbolatou svraskalou korou. 5. na mezičelbě mezi VII. a IX. sýpem v žíle Schweizer nad III. obzorem. Mladé plodnice 1—2 cm v průměru, s hymenoforem celkem pěkně vyvinutým, velmi nápadně krásně růžovým.

Trametes serialis FR. 1. na žíle Geierově na Danieli. Nepravidelně vyvinuté plodnice se steril. hymenoforem. 2. na obzoru Danieli v žíle Geierově.

Trametes serialis f. *ptychogaster* MEZ. Malá plodnice této formy ve výstupu pod Danieli u čís. 8. Jeden vzorek krásně vyvinuté plodnice této formy označen Št. č. 16.

Trametes serialis f. *tuberosa* PILÁT. Mezičelba mezi VII. a IX. sýpem v žíle Schweizer nad III. obzorem. Nepravidelné sterilní plodnicové shluky bez hymenoforu. Nápadná jest křídově bílá přední strana a hnědavá zadní.

Trametes serialis f. *resupinata* B. et G. v mezičelbě mezi IX. a X. sýpem v žíle Schweizer nad III. obzorem. Dále W. č. 14. Celkem podobá se povrchové formě, kterou popsali *BOURDOT a GALZIN*, takže možno ji s povrchovou formou stotožniti. Hymenofor jest na pohled normálně vyvinut, hymenium však jest sterilní.

Trametes odorata (WULF.) FR. f. *polymorpha (HOFFMANN) HARZ.* Částečně effuso-reflexní plodnice téhož typu, jaké přicházejí i v jiných dolech velmi hojně. Hymenofor jest význačně daedaleoidní. IV. sýp žíly Schweizer mezi II. obzorem a Danieli. Jeden vzorek (označen Št. č. 18) názorně ukazuje přechod této formy k formě *ceratophora (HOFFM.) HARZ.* Nepravidelná plodnice počíná se korálovitě děliti v jednotlivé malé plodničky, které nesou zakrnělý hymenofor.

Trametes adorata (WULF.) FR. f. *radiosa HARZ.* Jedna z nejozdobnějších důlních forem. Tvoří rezavohnědé povlaky, tenké, kožovité, které na okraji rozšiřují se v radialní výběžky a korálovité třísně. Přechází ve formu *ceratophora (HOFFM.) HARZ.* tím, že na některých exemplářích vytvářejí se na povrchu těchto kožovitých povlaků korálovité nebo rohovité výrostky. Celek vypadá pak velmi dekorativně. V Jáchymovských dolech, jak se zdá, vzácně. Vzorek označen Št. č. 18.

Leptoporus Braunii (RAB.) PAT. III. obzor v překopu ku žíle Geister. Normálně vyvinuté kloboučky. Hymenium normálně vytvořené, krásně kanárkově žluté.

Paxillus acheruntius HUMB. 1. u hlavní nádrže na III. obzoru. 2. u sýpu V. v žíle Schweizer. Plodnice téhož typu, jaké i v jiných dolech přicházejí.

Boletus erythropus Pers. (de abietis.)
Hřib rudonohý (z jedlin).

Tříbarvotisk Českomor. podniků tisk. a vyd. dř. Ant. Purkrábek v Praze. Orig. mistra B. Dvořáka.

Boletus luridus Schaeff. var. *erythroteron* Bezděk.

Hřib modrák, odruda červenající.

Tříbarvotisk Českomor. podniků tisk. a vyd. dř. Ant. Purkrábek v Praze. Orig. mistra B. Dvořáka.

Morchella elata Fries.

Smrž vysoký.

Vyvinutá a mladá plodnice od Jílového u Prahy.

Entwickelter und junger Fruchtkörper von Jílové bei Prag.

Foto Dr. A. Pilát.

Novinky z odděl. bedlovitých červenovýtrusných.

(Agaricineae rhodosporeae aliquot novae.)

Prof. J. VELENOVSKÝ

(S 11 obr.)

Eccilia flavo-brunnea *HENN.* Verhandl. Bot. Ver. Brand. 1900. Ekcilie plavo-hnědá. Klobouk 1—2 cm v prům., křehce, tence masitý, velice hluboko úzce nálevkovitý, nečistě hnědavý, velmi hygrofanní, s prosvitavými lupeny, na povrchu bíle pavučinatě mrtnatý. Lupeny dosti široké, bledé, pak červenavé, tenké, dlouze sbíhavé, oddálené, dvouřadé. Třeň tenký, sotva zdélí průměru klobouka, 1-2 mm tlustý, bledý. Výtrusy 5-6hranné, 10-12 μ. Bez vůně.

Na kameni v roští u Jíren, blízko olšiny roku 1924, v srpnu. Příbuzná *E. rhodocalyx*, ale mnohem větší. Popis autorův dosti dobře se s naší houbou shoduje.

Pluteus Pilati sp. n. Štítovka Pilátova. Klobouk 1—2 cm v pr., zvoncovitý, tupý, křehce masitý, pak rozložený, lysý, matný, šedě hnědavý, celý pokryt vyniklými, sítnatými žebérky, na okraji rýhovaný, s prosvitavými lupeny. Třeň málo delší průměru klobouka, 2-3 mm tlustý, na basi neztluštělý, skelně průsvitný, šedavý, celý bíle mrtnatý a podél pruhovaný, vždy silně excentrický. Lupeny husté, dvouřadé, široce břichaté, u třeně volně zaoblené, narůžovělé bělavé. Výtrusy vejčito-kulovité, 5-7 μ, cystidy široce vřetenovité, v delší špičku protažené, 30 μ.

Na dubovém pařezu pod rybníkem Hubáčkovem u Mnichovic, v srpnu 1926. Je příbuzný *Pl. Reisneri*, ale rozdílný. Věnuji p. dr. *ALB. PILÁTovi.*

Pluteus combustorum sp. n. Štítovka spáleništní. Klobouk 1 cm v pr., brzo rozloženě sklenutý, nehrbolatý, smutně hnědý, matný, lysý, útlý, na temeni radialně rugosní, k okraji hluboce brázditý. Třeň 2-3krát delší prům. klobouka, tenký, bělavý, sklovitě průsvitný, lysý, křehký, dole neztluštělý. Lupeny husté, bílé, velmi široce břichaté, u třeně volné, na ostří temně hnědé. Výtrusy kulaté, hladké, červenavé, 5 μ. Cystidy tupě kyjovité až houslovité, bez háčků, okrovou tekutinou naplněné, 30-50 μ.

Na spáleném trsu trav v křoví u Hubáčkova (Mnichovice) v srpnu 1926. Rugosností, lysostí a temným ostřím lupenů význačný.

Pluteus fraxineus sp. n. Štítovka jasanová. Velmi gracilní, často v trsech po 2-3. Klobouk 4-8 mm v pr., blanitý, brzo rovně rozložený, nehrbolatý, hladký, matný, bělavý, uprostřed tmavohnědý. Třeň dvakrát delší průměru klob., 1-2 mm tlustý, bílý, dole neztluštělý, dole brvitý. Lupeny velmi prořídlé, tlusté, široké, bílé. Výtrusy hranatě kulaté, 5 μ. Cystidy veliké, lahvicovité, na konci špičaté, kolem špičky se 4-6 vzpřímenými ostny.

Na jasanových pařezech u Solopisk v říjnu 1925.

Nolanea hirta sp. n. Zvonovka chlupatá. Velmi gracilní. Klobouk 5-10 mm v pr., tupě kuželovitý, pak trochu rozložený, průsvitně blanitý ale nehygrofanní, s prosvitavými lupeny, na okraji zoubkatý, šedý, na temeni černavý, celý hustě odstále šedě chlupatý. Třeň velmi dlouhý, sotva 1 mm

tlustý, útlý, lámavý, podél pruhovaný, bledý, hustě mrtnatě šupinkatý, na basi dlouze brvitý. Lupeny řídké, široce břichaté, šedé, pak načervenalé. Výtrusy podlouhlé, tupě hranaté, 12-15 μ.

V trní mezi listím, na teplé, stepní, suché vápenné stráni nad údolím Radotínským, kde vyvinuta stepní formace (Muscari tenuiflorum, Thesium linophyllum, Pulsatilla pratensis, Anthericum Liliago atd.). Nepodobá se žádné známé. Rostla tu velmi hojně v červnu 1926.

Nolanea autumnalis sp. n. Zvonovka podzimní. Velmi gracilní. Klobouk 1 cm v pr., kuželovitý, ostře přišpičatělý, průsvitně blanitý, velmi hygrofanní, černohnědý, s prosvitavými lupeny, přitiskle stříbřitě chlupatý. Třeň 2-4krát delší průměru klobouka, 1 mm tlustý, rovný, vláknitě stříbřitě bílý, dole dlouze brvitý. Lupeny prořídlé, široce břichaté, přirostlé, temně šedé. Výtrusy isodiam. 4hranné nebo krátce vejčité, tupě hranaté, 10-12 μ.

V roští mezi listím na jižní teplé stráni u Solopisk, v prosinci 1926. Liší se od *N. juncea* chlupatostí. Také předešlé je příbuzná, ale rozdílná.

Claudopus niveus sp. n. Kulháček bílý. Klobouk nejvýš 1 cm v pr., s velmi excentrickou, tenkou, bílou, stranou zahnutou stopečkou, útle průsvitně blanitý, celý čistě bílý, ploše sklenutý, přitiskle útle chlupatý. Lupeny nízké, skoro jen jako nervy, velice prořídlé (sporé počtem), delší a krátké, posléz růžové. Výtrusy 4hranné, rohatě hranaté, 10-12 μ.

V smetí na okraji lesa u Hrusické cihelny (Mnichovice) v srpnu 1927.

Claudopus paludosus sp. n. Kulháček bažinný. Klobouk 5-10 mm v pr., velice útle blanitý, průsvitný, nízce sklenutý, bledě pleťový, vzláště v mládí dlouze bíle vlasatý, v stáří často laločnatý. Stopka teninká, zdélí polom. klobouka, bledě pleťová, útle mrtnatá, na spod klobouka stočená, takže je klobouk obrácený a silně excentrický. Lupeny široce břichaté, u třeně vykrojené, bledé, pak růžové, velmi prořídlé, delší a krátké. Výtrusy skoro obdélníkové, ostře hranaté, na basi stažené, 8-12 μ.

Na bylinném smetí v močále v rákosí u rybníčka Kosořského v červnu 1927. Podobá se Crepidotům.

Claudopus minutus sp. n. Kulháček maličký. Drobounký, útlý klobouk 6-8 mm v pr., okrouhlý, rovný, útlý, průsvitný, křehký, přitiskle, spoře hedvábně chlupatý, šedě pleťový, s postranní, kratičkou, bledou, zahnutou stopečkou. Lupeny široce břichaté, nestejně dlouhé, narůžovělé. Výtrusy vejčitě čtyřhranné, tupě hranaté, 6-10 μ.

Na mokré, holé zemi v lesním mokřadle u Strančic, v červenci 1925.

* * *

Pluteus Pilati sp. n. Pileo 1-2 cm diam., campanulato, obtuso, fragili-carnoso, dein expanso, glabro, opaco, cinerascenti-fuscidulo, ad marginem usque nervulis prominulis retinoso, margine ipso striato, nervis pellucidis. Stipite diametro pilei parum longiore, 2-3 mm cr., basi non incrassato, vitreo-pellucido, cinereo, toto albo-flocculoso, longitudinaliter striato, semper valde excentrico. Lamellis confertis, biserialibus, late ventricosis, ad stipitem liberis, albo-rosellis. Sporis ovato-globosis 5-7 μ. Cystidiis late fusiformibus, apice sensim acutatis vel mucronatis, 30 μ.

Ad truncum quercinum prope Mnichovice Bohemiae centralis, augusto 1926. Ex affinitate *Pl. Reisneri* VEL.

Obr. 1-3. *Eccilia flavo-brunnea* HENN. Houba v přir. vel., vpravo v průřezu, výtrusy. — 4. *Pluteus combustorum* VEL. Houba v přir. vel., vpravo v průřezu, cystidy a výtrusy. — 5. *Pluteus Pilati* VEL. Houba v přir. vel., vpravo nahoře v průřezu, cystidy, basidie a výtr. — 6. *Nolanea autumnalis* VEL. Houba v přiroz. vel., vlevo v průřezu, výtrusy. — 7. *Nolanea hirta* VEL. Houba v přiroz. vel., vpravo v průřezu, výtrusy. — 8. *Claudopus niveus* VEL. Houba v přiroz. vel., ze spodu a mladá, basidie a výtrusy. — 9. *Pluteus fraxineus* VEL. Houba v přiroz. vel., na dřevu, cystidy a výtrusy. — 10. *Claudopus paludosus* VEL. Houba v přiroz. vel., obrácená. vpravo v průřezu, výtrusy. — 11. *Claudopus pusillus* VEL. Houba v přiroz. vel., shora a obrácená, v průřezu. basidie a výtrusy.

1-3. *Eccilia flavo-brunnea* HENN. Champignon en grandeur naturelle, à droite en coupe transversale, spores. — 4. *Pluteus combustorum* VEL. Champignon en gr. nat., à droite en coupe transversale, cystides et spores. — 5. *Pluteus Pilati* VEL. Champignon en gr. nat., à droite en haut en coupe transversale, cystides, basides et spores. — 6. *Nolanea autumnalis* VEL. Champignon en gr. nat., à gauche en coupe transversale, spores. — 7. *Nolanea hirta* VEL Champignon en gr. nat., à droite en coupe transversale, spores. — 8. *Claudopus niveus* VEL. Champignon en gr. nat., vu d'en bas et jeune, basides et spores. — 9. *Pluteus fraxineus* VEL. Champignon en gr. nat., sur bois, cystides et spores. — 10. *Claudopus paludosus* VEL. Champignon en gr. nat., vu d'en bas, à droite en coupe transversale, spores. — 11. *Claudopus pusillus* VEL. Champignon en gr. nat., vu d'en haut et d'en bas, en coupe transversale, basides et spores.

Orig. J. VELENOVSKÝ.

Pluteus combustorum sp. n. Pileo 1 cm diam., cito convevo-expanso, non umbonato, opaco-fusco, glabro, gracili, centro radiatim rugoso, ad marginem profunde sulcato. Stipite pilei diametro 2-3 longiore, tenui, albido, vitreo-pellucido, glabro, fragili, basi non incrassato. Lamellis confertis, albis, late ventricosis, ad stipitem liberis, acie saturatefuscis. Sporis globosis, laevibus, rubellis, 5 μ. Cystidiis obtuse lanceolatis, saepe strangulatis, non aculeatis, succo fusco repletis, 30-50 μ.

Ad caespites graminum combustorum in dumetis prope Mnichovice Bohemiae centralis, augusto 1926.

Pluteus fraxineus sp. n. Subtilis, gracilis, saepius 2-3 in fasciculis, pileo 4-8 mm diam., membranaceo, mox applanato-expanso, non umbonato, laevi, albido, centro obscure-fusco. Stipite pilei diametro duplo longiore, 1-2 mm cr., albo, basi non incrassato sed longe hirto. Lamellis valde sparsis, crassis, latis, albis. Sporis angulato-rotundis, 5 μ. Cystidiis magnis, lageniformibus, sensim acutatis, apice aculeis 4-6nis erectis instructis.

Ad truncos fraxineos putridos prope Solopisky Bohemiae centralis, octobr. 1925.

Nolanea hirta sp. n. Valde gracilis, pileo 5-10 mm diam., obtuse conico, dein paulisper expanso, pellucido-membranaceo, sed non hygrophano, lamellis pellucidis, margine denticulato, cinereo, vertice nigrescenti, toto patule dense hirto. Stipite longo, recto, 1 mm cr., fragili, striato, pallido, dense flocculoso-squamuloso, basi longe ciliato. Lamellis distantibus, sparsis, valde late ventricosis, cinereis, dein rubescentibus. Sporis oblongis, obtuse angulatis, 12-15 μ.

In declivibus calidis calcareis siccis, formatione xerophila (Anthericum Liliago, Thesium linophyllum, Pulsatilla pratensis, Muscari tenuiflorum) ornatis in dumetis nanis prope Radotín frequens (Boh. centr.), junio 1926. Ab omnibus notis plene diversa vestimento, pileo non hygrophano, lamellis cinereis.

Nolanea autumnalis sp. n. Valde gracilis, pileo 1 cm diam., conico, vertice acutato, pellucide-membranaceo, valde hygrophano, atro-fusco, lamellis pellucidis, adpresse argenteo-hirtello. Stipite 2-4plo diametro pilei longiore, 1 mm cr., recto, argenteo-striato, basi longe hirto. Lamellis sparsis, late ventricosis, adnatis, obscure cinereis. Sporis isodiam. quadrangulis, obtuse angulatis, 10-12 μ. Inodora.

Inter folia putrida locis calidis insolatis in dumetis supra Solopisky Bohemiae centr. decembr. 1926. Praecedenti affinis, nec non *N. junceam* FR. revocans.

Claudopus niveus sp. n. Gracilis, pileo 1 cm diam., cum stipite valde excentrico, tenui, albo, curvato, pellucido-membranaceo, toto albido convexo, sed cito explanato, adpresse minute hirtello. Lamellis nanis, nervis subsimilibus, sparsis, paucis, inaequalibus, dein rubellis. Sporis subquadrangulis, cornuto-angulatis 10-12 μ.

Inter verrimenta in fossa ad marginem silvaticum prope Mnichovice Bohem. centr., augusto 1927. Fungus eximius, lamellis nerviformibus excellens.

Claudopus paludosus sp. n. Pileo 5-10 mm diam., subtiliter membranaceo, pellucido, subexpanso, pallido tono subroseo, praecipue juvenili longe albo-hirto, dein saepe lobato. Stipite tenui, diametrum pilei subaequanti, pallido, flocculoso, recurvato, valde excentrico, quare pileo resupinato. Lamellis late ventricosis, ad stipitem emarginatis, pallidis, dein rubellis, valde

sparsis, inaequalibus. Sporis elongatis, acute angulatis, basi attenuatis, 8-12 μ. Inter verrimenta herbacea in arundinetis piscinae prope Kosoř Bohemiae centr., junio 1927. Fungus gracilis, Crepidotis parvulis similis.

Claudopus minutus sp. n. Gracillimus, pileo 6-8 mm diam., rotundato, explanato, fragili, pellucido, adpresse sericeo-hirtello, e cinereo subrubello, cum stipite minuto, breviusculo, pallido, recurvo, perfecte laterali (!). Lamellis inaequalibus, late ventricosis, rubellis. Sporis ovato-quandrangulis, obtuse angulatis 6-10 μ.

Ad terram humidam, nudam in fossa pratensi prope Stránčice Bohemiae centralis, julio 1925.

Příspěvek k řešení system. záhad v rodě Russula.

(Ein Beitrag zur Lösung der system. Probleme der Gattung Russula.)

JINDŘICH KUČERA.

(Se 3 obr.)

1. **Caerulea** *COOKE* nebo **Caerulea** *PERSOON*? (**Caerulea** *COOKE* oder **Caerulea** *PERSOON*?)

Z našich odborných kruhů často zazní stesk, že příliš stručné originální popisy starých autorů jsou — neřešitelny. A hned se také pro domněle nejasné druhy stanoví nová jména. Mně se tato trochu pohodlná metoda nezamlouvá. Myslím, že staré diagnosy jsou tajemnými rebusy jen pro ty, kdo jich opravdově řešiti — nechtí. Ukázal jsem již, jak hravě lze rozřešiti i takovou „nemožnou záhadu" *furcata PERSOON* („Mykologia" 95 IV. 1927), jejíž popis se skládá — ze čtyř kratičkých vět.

Stejně „těžkým rebusem" zdá se autorům *R. caerulea PERSOON.* Zase ty rozšířené, ustrašené zraky: O holubince, kterou *PERSOON* ve své „Synopsis methodica fungorum" 359 (1801) uvedl jako *R. caerulea* nemůže prý nikdo dnes říci, který druh měl autor na mysli! Jeho popis je prý tak stručný a tak neúplný, že hodí se na několik druhů příbuzných!

A já pravím: „Rebus je stejně hravě řešitelný jako prvý. Pouhá existence *caerulea PERSOON* svědčí o tom, že druh byl přes „neúplnou" diagnosu četnými autory — poznán. *WINTER* jej správně četl již před 44 léty. Já jsem jej po prvé sbíral v obecním lese „Průseku" u Bělčic již v letech 1913-1914 a nebyl jsem ani okamžik v rozpacích, oč jde, naopak již tehdy měl jsem dojem, že autoři, kteří kreslí a popisují hubku s h r b o l k e m v líci, musí se mýliti. Časem se ukázalo, že podezření mé bylo oprávněno.

Přečtěte si prosím „nepřesný" popis *PERSOON—MELZERův*: „*Ag. R. caeruleus.* P r o s t ř e d n í (!) s kloboukem masitým, stlačeným (!!), b l a n k y t n ý m (caeruleo !!), s lupeny žlutými a třeněm obkrátlým, bělostným. V l e s í c h (!). — Lupeny b l e d ě o k r o v é (!!), 3—4 č á r k y (!!) široké, husté. Klobouk n a s t ř e d u (!!) n a r y š a v ě l ý (subrufescens (!!) nebo k a l n ě n a h n ě d l e b l a n k y t n ý (fuscescente caeruleus (!!!), na okraji t é m ě ř h l a d k ý (sublaevis)."

A nyní jej srovnejte laskavě s mým originálním popisem dle živých

exemplářů v „Mykologii" 120 IV. 1927. Shledáte, že netřeba tu pracovati žádnými „dohady" ani „osobními náhledy", ale že možno opříti se o doklad „nejpevnější" — samu přírodu!

A tento doklad praví: Existuje pouze jeden druh, jenž má blan-

Russula caerulea *PERSOON*. Robustní forma ze smrčin. - Robuste Form aus dem Fichtenwalde. *Orig.* J. KUČERA.

kytný, stlačený (tedy bezhrbý !!) klobouk s naryšavělým středem, prostřední velikosti (tedy ne drobný!) s lupeny 3-4 čárky širokými (t. j. skoro 10 mm !!). A tento druh jest pouze originál — *caerulea PERSOON* a nižádný jiný v celém rodě!

Mně je známo až dosud na 180 druhů holubinek, ale mezi těmi nena-

lézám ani jediného, na který by se dal „stručný" popis *PERSOONův* „přešíti", zejména není to ona vybájená *caerulea COOKE*, budovaná vskutku naprosto libovolně, z pouhého „dohadu" a bez jakéhokoli „pevného podkladu" — autor rozhodně neviděl originálu *PERSOONova*.

Zde stačí pro srovnání jen zcela stručný popis. (Podrobný znají naši interesenti z „Časopisu čsl. houbařů" 50 a 114/VII. 1927):

R. caerulea COOKE. - Druh droboučký, pouze 2-3 cm zřídka větší, 5-6 cm. Klobouček slizký, pak lesklý, nápadným hrbolkem vyzbrojený (jedinečný znak !!) jednobarevný — pouze fialový, chudomasý, hladký. Lupeny velmi husté, uzoučké (3·4 mm !!), bledě žluté, posléze šafránově žluté. Třeň bílý, elastický, jen 3-4 cm dlouhý, tenký (7-8 mm). Maso bílé, hořké, pod snadno loupanou pokožkou ponachovělé. Pokožka nápadně hořká. Výtrusy žluté. Jehličnaté i listnaté porosty, vzácně. Drobný vzrůst, zřetelný hrbolek a hořká pokožka jsou nejnápadnější známky druhu. Stačí líznouti pokožky, aby hubka byla bezpečně zjištěna!

Russula amara *KUČERA*.
Orig. J. KUČERA.

Jak vidno, tento trpaslíček nemá ani vlasu společného s prostřední až statnou *caerulea PERSOON*! Naskrze pochybené pojetí *COOKEovo* jest očividno a dá se vysvětliti tím, že *COOKE* neměl pravého druhu v ruce. To však neznamená, že dnešní daleko rafinovanější metody musí mylný názor *COOKEův* nekriticky akceptovati.

Z té příčiny dovolil jsem si dosud mylně vykládaný druh *COOKEův* uvésti do literatury jako novum — hol. hořkou *(R. amara KUČERA)*. *Caerulea COOKE* jest po mém názoru nadále — nepřijatelna.

Ani to nás nesmí mýliti, že autoři francouzští a angličtí pohlíželi až dosud na druh *caerulea PERSOON* ve smyslu *COOKEově*. Shledal-li *MAIRE* „inkrustované brvy" na kloboučku, není to pro mne žádným důvodem. Nález svědčí pouze o tom, že *MAIRE* neměl v ruce pravé *caerulea PERSOON*, nýbrž také jenom droboučký, ostře vyhrocený druh *amara KUČERA*. Ostatně jsem přesvědčen, že slovutný autor názor svůj již korigoval.

Našim autorům je originální *caerulea PERSOON* věcí úplně neznámou. Buď jí nemají vůbec, nebo ji uvádějí v mylném pojetí anglickém. Jiní ji ztotožňují s druhy *Turci BRES.*, *amethystina Q.*, *palumbina Q.*, ba i *virentirubens VEL.*, která náleží do velmi vzdálené skupiny *amoena Q.*! Odtud jejich tuhý, ovšem marný odpor k nespornému novu *amara KUČERA*.

Caerulea COOKE pro znalce — neexistuje, je hrubým osobním

omylem autorovým. Náramnou zásluhu o „první odhalení" hořké chuti druhu co nejskromněji odmítám, ale docela neskromně osobuji si nárok na objev vskutku cenného autorského nova, se kterým si nikdo v celé Evropě po 60 let nevěděl rady, — a na jedině správný výklad originálu *caerulea PERSOON*, jehož existence bezmála po 130 letech nesporně a s definitivní platností prokázána.

Novum nezmizí ze seznamu holubinek, ale bude teprve trvale zařazeno, neboť po mém objevu *caerulea COOKE et cons.* je v systému — nemožna! (Obr.)

2. **Russula amoena** Q.

Bylo jen důsledkem *ZVÁROVY* redukční methody, že popisy zabraly zpravidla celou skupinu toho kterého druhu (př. *xerampelina SCHAEFF.*, *livida PERS.*, *amoena Q.*, *furcata COOKE*, *chamaeleontina FR.*, *sanguinea BULL.*, *pectinata BULL.*, *depallens PERS.* i j. menší). Věc napohled správná stala se jednou z nejvážnějších nesnází jeho knihy. V kolektivních popisech zastřen zpravidla ostře vyhraněný typ, a odrůdy, mnohdy velmi cenné, odbyty jedním řádkem, stávají se neřešitelnou hádankou. Jsem dalek osobních výtek, mám na mysli jen interesenty, kteří se budou dílem zabývati. Při eventuelním novém vydání, k němuž v zájmu mladé, ale silné české disciplíny musí co nejdříve dojíti, bude nutno tuto a četné jiné závady odstraniti.

Dnes chci poukázati na skupinu *R. amoena* Q., v celém rodě nejbohatší. Druh tento je nevyrovnatelný, snad jedinečný mistr metamorfosy nejen ve svém rodě, ale snad v celé mykologii. Četné formy svoje maskuje tak dovedně, že i odborník jej nesnadno v nových a nových kuklách odhaluje. Nejprve nutno ujasniti typ.

Holubinka půvabná *(R. amoena Q.)* je z nejsličnějších zjevů svého rodu. Jest neveliký druh o šíři 7-9 cm. Nachově fialový, význačně radiálně svraskalý, suchý a pomoučený klobouk je zprvu pěkně klenutý, později rozložený s vmačklým středem, tlustě masitý, tvrdý, na tupém okraji hladký, teprve v stáří ryhovaný. Bledožluté (crême), skoro husté, k hrdlu nenáhle zúžené, neširoké lupeny jsou z části vidlené, stejné, jen některé kratší, připojené, velmi tlusté a mají po celé délce elegantní fialovou ořízku. Krátký, 4-5 cm, velmi tvrdý, hladký, jemně vrásčitý, 1-3 cm tlustý třeň je krásně růžově lilákový, ojíněný, na hrdle lehce nadmutý, plný, v stáří komůrkovitě dutý. Bílé, pod pokožkou fialové maso je velmi tvrdé, trvale lahodné. Výtrusy jsou nažloutle bílé. Houba rozkošně voní ovocem.

Horské jehličnaté i listnaté lesy, zvláště teplé háje, od května po celou sezonu až do podzimu, v listnatých dosti obecna, v jehličnatých vzácna, osaměle i v tlupách. Zde 5. X. 1913 v „Sejkovici", revír Slavětín. Je to vnějškem jen tvrdomasá *cyanoxantha SCHAEFF.*, ale s lupeny a výtrusy bledožlutými, barevným třeněm a barevnou ořízkou lamel. Tak tedy vypadá typ, od něhož nutno odlišiti přečetné formy a odrůdy, které namnoze popsány již jako samostatné druhy. Teprve nová doba chápe jejich vzájemnou souvislost.

Najdete formy nejčastěji špinavě olivové, nachově, fialově až masově a růžově pouze nadechlé, okrové, olivově žluté s třeněm barevným — růžovým, lilákovým až fialovým, ale

také žlutavým a čistě bílým. Jsou to holubinky: citronová *(R. citrina* Q. = *rigida* VEL.*)*, naolivovělá *(R. olivascens* FR.*)*, nachonohá *(R. violeipes* Q.*)*, zdobná *(R. pictipes* COOKE*)*, plavozelená *(R. ochroviridis* COOKE=*rigida* VEL.?*)*, kanáří *(R. citrina* GILL.*)*, rudozelená *(R. virentirubens* VEL.*)*, bučinná *(R. fagetorum* VEL.*)*, chlorová *(R.*

Russula amoena QUÉLET.

chlora GILL.*)*, zelená *(R. viridis* VEL., pravděpodobně jenom *graminicolor* SÉCR.-KUČERA*)*, ba i bílá *(R. lactea* PERS.*)*

Kromě těchto co nejužší vztahy příbuzenské jeví ještě tyto druhy: *nitida* VEL., *graminicolor* SÉCR.-KUČERA (dvě formy: trávozelená se zelenou ořízkou a olivová s ořízkou olivovou!), *mustelina* FR. (existuje forma s lilákovým třeněm!) *Velenovskyi* ZVÁRA, *olivacea* SCHAEFF., *erythropus* FR., *xerampelina* SCHAEFF. i její formy *pruinosa* VEL. a *olivacea* MAIRE, a konečně *furcata* PERS.-KUČERA, přechodná forma k tenkolupenným, křehkým a ostrým.

ZVÁROVO pojetí vonné amoeny ve smyslu mršinně páchnoucí *olivascens* (= *rhytipus* SÉCR.*)*, jest ovšem zhola nepřijatelno. Kolega hledal patrně pro francouz. amoenu formu odlišnou od COOKEovy holubinky vidlené *(R. furcata* COOKE*)*, ale to je marná snaha —:

francouzský originál *amoena* Q. a anglická *furcata* COOKE jsou druhy naprosto totožné jen s tím rozdílem, že *amoena* Q. je nachově fialový typ s lilákovým třeněm, kdežto *furcata* COOKE je pouze její odrůda s třeněm bílým. Vyjádřena je nejlépe českými formami hol. tuhou (*R. rigida* VEL.) a holubinkou rudozelenou (*R. virentirubens* VEL.). Název *furcata* nutno vůbec vyloučiti jako vážný omyl COOKEův, který starému druhu PERSOONovu nijak neodpovídá a bezmála padesát let uvádí na scestí i nejvážnější jeho interprety (QUÉLET, PELTEREAU, MAIRE, VELENOVSKÝ a mn. j., o menších ani nemluvě).

Neklamné známky všech příbuz. forem jsou: velmi tlusté, hrubě žebrované lupeny, tvrdá, lahodná dužina a nachová, fialová neb aspoň červenavá linie pod pokožkou třeba i zeleného tónu. Nutno ještě podotknouti, že VELENOVSKÉHO *columbaria* sp. n. do této skupiny nenáleží. To je cenné novum, blízké hol. dubinné (*R. quercetorum* sp. n. VEL.). O té jindy. Růžová forma druhu *amoena* Q. — *punctata* GILL. — kterou rovněž marně hledá kol. ZVÁRA, — neexistuje. To je prostě — holubinka růžonohá (*R. roseipes* SÉCR. (Obr.)

Touto stručnou úvahou rozřešen, tuším, s konečnou platností jeden z nejtvrdších oříšků kritického rodu Russula.

Addenda mycologica e Bohemia septentrionali. I.

(Mykologické příspěvky ze sev. Čech).

JAN PODZIMEK.

In his addendis maximam partem solum species rariores et in Bohemia novae publico. Species in Bohemia novae asterisco notatae sunt.

(V těchto příspěvcích uvádím výhradně druhy řidší a pro Čechy nové [označené hvězdičkou]).

Agaricales.

Pluteus umbrosus PERS. Ad truncum Querci in silvis prope Bělohrad IX. 1927.

Lepiota granulosa BATSCH. Inter muscos in silvis supra Ostroměř VIII. 1927.

Lepiota carcharias PERS. In picetis prope „Soví doly" apud Dachova IX. 1927.

Lepiota excoriata SCHFF. In agris prope Miletín IX. 1926.

Lepiota naucina FR. In clivis graminosis apud Holovousy IX. 1927.

Lepiota clypeolaria BULL. In silvis frondosis prope Smrkovice VI. 1926.

Lepiota cristata BOLT. In hortis (Hořice) VII. 1928.

Amanita porphyrea FR. In picetis prope Třebňoušoves IX. 1926.

Volvaria bombycina SCHFF. Ad lignum in trunco cavo Carpini sub Doubrava VII. 1927, (leg. E. PODZIMKOVÁ).

Clitocybe tuba FR. In picetis prope Rašín IX. 1927.

Clitocibe cerussata FR. In picetis prope Rašín IX. 1927 cum praecedente.

Clitocybe phylophilla PERS. In picetis prope Miletín IX. 1927.

Clitocybe maxima QUÉL. In silvis frondosis prope Klenice IX. 1927.

Pholiota aurivella BATSCH. Ad truncos Aesculi hypocastani in Hořice X. 1926.

Pholiota lucifera LASCH. Ad truncos in hortis „Smetanovy sady" in Hořice X. 1926.

Flammula gumosa LASCH. Ad truncos prope Miletínské lázně VIII. 1927.

Hebeloma fastibile FR. In clivis graminosis prope Mlázovice IX. 1927.

Myxacium delibutum FR. In picetis prope Rašín IX. 1926.

Phlegmacium cyanopus SECR. In picetis in valle Mezihoří prope Šarovcová Lhota IX. 1927.

Phlegmacium rufoolivaceum PERS. In silvis frondosis prope Třebňoušoves IX. 1927.

Phlegmacium sulfurinum QUÉL. In silvis frondosis cum praecedente IX. 1927.

Phlegmacium crocolitum QUÉL. In silva in monte Levín prope Stará Paka IX. 1928.

Phlegmacium emollitum FR. In picetis prope Pecka IX. 1926.

Inoloma opimum FR. In picetis prope Rašín IX. 1927.

* *Telamonia macropus* PERS. In silvis frondosis in valle Mezihoří prope Libín IX. 1927.

Inocybe geophylla SOW. var. *violacea* PET. In virgulto alneo prope Miletín VIII. 1927.

Hygrophorus metapodius FR. In clivo graminoso prope Dachova VIII. 1927.

Mycena ianthina FR. Inter muscos in silvis supra Doubrava VIII. 1927.

Galera apala FR. In clivo graminoso supra Obecní mlýn apud Hořice IX. 1927.

Naucoria crobula FR. Ad ramulos emortuos in silva frondosa sub Zvičina VI. 1927.

Pleurotus mitis PERS. Ad ramulos emortuos in picetis prope Lukavec XII. 1927.

Pleurotus ostreatus JCQ. Ad truncum in via silvatica prope Lukavec IX. 1928.

Lactarius pallidus PERS. In silvis frondosis (Carpinus!) prope Třebňoušoves VIII. 1926.

Lactarius umbrinus PAUL. In silvis frondosis prope Bašnice IX. 1926.

Lactarius hysginus FR. Cum praecedente IX. 1926.

Lactarius vietus FR. Inter muscos in silva mixta in valle Mezihoří VII. 1927.

Lactarius obnubilus LASCH. Ad truncum piceum in silvis prope Pecka IX. 1926.

Coprinus similis BERK. et BR. In silvis frondosis ad lignum emortuum supra Sukorady VI. 1927.

* *Coprinus lagopus* FR. Humi fimoso prope Hořice VII. 1927.

* *Marasmius aliaceus* JACQ. var. *subtilis* LANGE. In silvis frondosis prope K a l y VIII. 1928.

Paxillus Pelletieri LÉV. In picetis inter muscos prope D a c h o v a VIII. 1927.

Limacium chrysodon BATSCH. In silvis frondosis prope S u k o r a d y X. 1927.

Limacium pustulatum PERS. In silva mixta prope S u k o r a d y X. 1927.

* *Cantharellus cinereus* PERS. In monte „Č e r v e n ý k o p e c" (silva mixta) IX. 1927.

Cantharellus lutescens PERS. In picetis sub Zvičina prope T ř e b i h o š ť VIII. 1926.

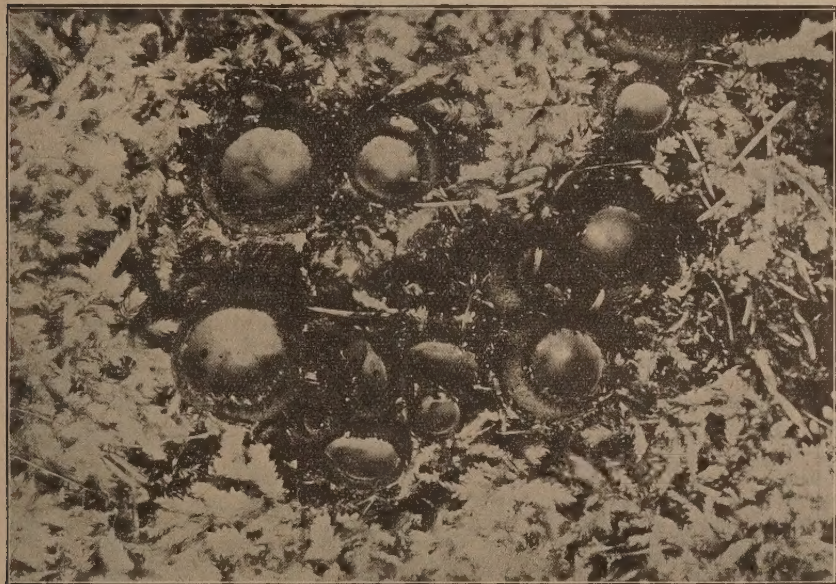
 KRATŠÍ SDĚLENÍ.

Morchella elata FR. S m r ž v y s o k ý náleží mezi naše největší druhy smržů. Stejné velikosti z našich druhů dosahuje snad jen *Morchella crassipes* VENTEN.

Plodnice smrže vysokého dosahují až 40 cm výšky. Jsou duté a křehké, takže veliké plodnice se velmi snadno rozlamují. Klobouk jest dlouze válcovitý, kuželovitý, nahoře otupěle přišpičatělý, 8—20 cm vysoký a 4—6 cm tlustý, 1·5—4krát delší než třeň, s nímž klobouk jest pevně srostlý. Na povrchu jest pokryt ostrými, skoro souběžnými žebry, které jsou kolmými příčkami, o něco nižšími než žebra, rozděleny ve čtyřhranné, velmi hluboké lakuny a povlečeny hnědým, olivově-hnědým až šedočernavým hymeniem. Na mladých plodnicích vyvinují se nejdříve vertikální paralelní žebra, která jsou zprvu zaobleně tupá a světlejší, neboť na hranách vyvinuje se hymenium nejpozději. Charakteristické transversální přehrádky, které vytvářejí ony typické, skoro čtyřhranné lakuny, objevují se v typické podobě teprve v dospělosti plodnice. Třeň jest obyčejně kratší než klobouk. Tento nepoměr jest zvláště na mladých plodnicích velmi nápadný. Jest obyčejně 3—5 cm tlustý, válcovitý, ve stáří na basi trochu stluštělý, nepravidelně podél jamkovitý, bělavý, dosti pevný, ve stáří však značně křehký, hojně plstnatý. Vřecka válcovitá s 8 výtrusy v jedné řadě. Parafysy velmi sporé, tence nitkovité, na konci kyjovitě ztluštělé, jen na basi článkované. Výtrusy tupě krátce elliptické, 24—30 μ.

Význačný jarní druh, objevující se v dubnu a v květnu v křovinatých a na travnatých místech. Jest však celkem zjevem velmi řídkým. Na některých místech objevuje se pravidelně a jest v jarní sezoně donášen i na pražský trh. Zobrazené plodnice byly sbírány u Jílového nedaleko Prahy, kde každoročně se objevuje, — ovšem je-li jaro příhodné pro vzrůst smržů. — VELENOVSKÝ zaznamenává tento druh ze Zbraslavi, Hvězdy, Komorného Hrádku (odkud udává tento druh již *KROMBHOLZ*), Šumavy, Plzně *(TYTTL)*, Chrudimi *(KUDRNA)*, Písku *(MACHÁČEK)*. *A. Pilát.*

Lachnea hemisphaerica *WIGG.* Kosmatka polokulatá náleží k největším druhům svého rodu, neboť apothecia dosahují až 3 cm v průměru. Hymenium tohoto druhu není ozdobně ohnivě zbarveno jako u jiných druhů, přesto však skupina apothecií skýtá velmi pěkný pohled a svou pravidelností lahodí oku. Plodnice vyrůstají jednotlivě nebo častěji ještě ve skupinách, jak viděti na reprodukované fotografii. Jsou nejprv kulovité, pak

Lachnea hemisphaerica *WIGG.* Kosmatka polokulatá.
Mnichovice VII. 1920. *Foto dr. A. PILÁT.*

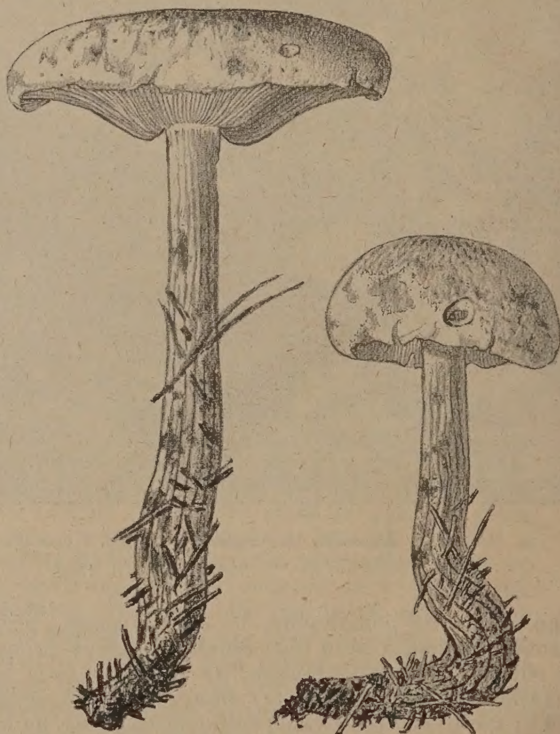
skoro kulovitě pohárkovité, 1—3 cm v prům., přisedlé, rovně uťaté, zevně temně hnědou, hustou plstí dlouhými chlupy promíšenou pokryté, za sucha s okrajem dovnitř svinutým, na hymeniu čistě bílé nebo bělavé, hladké. Vřecka dla *VELENOVSKÉHO* dlouze válcovitá, jodem žloutnoucí, 300-400× 20 μ; parafysy článkované, jednoduché, hojné, na konci velice kyjovitě ztluštělé, 3 μ tlusté. Výtrusy široce tupě elliptické, útle spoře bradavčité, se 2 tělísky olejnými v polech, 20—26 μ dlouhé.

Roste poměrně hojně na písčité zemi i v humuse lesním v nejrůznějších porostech po celé léto až do podzimu. Připojená fotografie představuje skupinu plodnic tohoto druhu z okolí Mnichovic, kde tento druh jest obzvláště hojným. Často nalézáme jej zde v mechatinách lesních, hlavně ve vlhčích lesích smrkových. *A. Pilát.*

Gyrodon (Boletus) Stejskali *BRES.* Pan řed. *FR. TATAR* zaslal nám z Dobříše dne 17. prosince 1928 (!) krásný, čerstvý exemplář tohoto zajímavého hřibu. Všechny znaky v mém díle uvedené (České houby 728) se

na zaslané houbě znovu potvrzují. Rourky jsou tak dokonale labyrintické, že o nějakém přechodu k rourkám *B. badius* nemůže býti řeči. Pomačkáním zlatožluté rourky nezelenají jako u *B. badius*. Třeň je nápadně napuchlý, což také u *Bol. badius* nikdy nebývá. Dužnina voní příjemně asi jako borové klouzky. Klobouk je na povrchu matně tmavě hnědý, suchý. V okolí Mnichovic sbírám každý rok množství *Bol. badius*, ale posud nikdy se mně nepodařilo nalézti přechody k *Bol. Stejskali*. *Velenovský.*

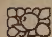
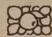
Collybia maculata SCHW. — **Penízovka skvrnatá.** (S obr.) Velký masitý, bílý druh, význačný pro staré bory s tlustou, vlhkou pokrývkou mechovou. — Objevuje se k podzimu sporadicky a vytrvává zde až do zámrzu. Snadno se poznává dle červenání celé plodnice, zvláště třeně, na místech doteku. - Slimáci tuto penízovku s oblibou vyhledávají, rozhlodávajíce ji často tak, že zbývá z plodnice jen hromádka požerků.

Collybia maculata SCHW. *Orig.* R. BENEŠ.

Klobouk, dosahující průměru až 14 cm, jest bílý, na temeni hnědočervený, místy hnědočerveně rozmytě skvrnitý (skvrny neohranič.) a tečkovaný, lysý, hladký, s počátku polokulovitý, pak skoro plochý, s okrajem trochu podvinutým a ostrým, masitý, ztuha pružný. - Třeň bývá značně dlouhý, ježto jest mu prodírati se z hloubky mechové a humusové pokrývky. - Jest rovněž bílý, dole hnědočervený, chrupavčitý, vláknitě rýhovaný, často křivý a šroubovitě stočený, dutý, někdy dole nadmutý, pevný, kořenující, všecek znečištěný a jehličím polepený, v dolní třetině bílou plstí porostlý. Lupeny bílé, velice husté a nestejné, úzké, na ostří pilované, u třeně vykrojené, až skoro volné, k okraji zúžené, rovněž hnědočerveně skvrnité. Bílá dužina páchne silně nasládle, nepříjemně. Výtrusy bezbarvé, kulaté, hladké, 5—6 μ.

O praktické ceně této houby — jako o větší části zástupců tohoto rodu — není mnoho známo. *RICKEN* označuje ji jako podezřelou, *MACKŮ* jako jedlou, *VELENOVSKÝ* v té věci se nevyslovuje. *R. Beneš.*

 LITERATURA.

Dr. EDA BAUDYŠ: **Nejdůležitější choroby a škůdci ovocného stromoví a ochrana proti nim.** Brno, 1927. 95 str., 15 obrázkových listů.

Velmi pěkná a praktická příručka všech chorob ovocných stromů a keřů, způsobených houbami nebo i hmyzem. Nejen podrobné popisy, ale i názorná vyobrazení slouží k snadnému určení cizopasníka. Autor dává u zvlášť nebezpečných škůdců pokyny, jak stromy proti škůdcům chrániti. Poněvadž spisek není objemný a velmi laciný, měl by si jej každý pěstitel sadů opatřiti. *Velenovský.*

R. SINGER: **Russula Mairei** sp. n. und **Pleurotus nidulans** *(PERS.) FR.* Archiv für Protistenkunde. Jena 1929.

Autor popisuje nový druh holubinek, rostoucích hojně v okolí Vídně poblíž buků pozdě na podzim. Stojí asi uprostřed mezi *R. lepida* a *R. rubra.* Od prvé liší se ostrou chutí (proto barví se cystidy sulfovanillinem modře) a od druhé bílým prachem výtrusným. Klobouk je zářivě rumělkový, často uprostřed pobledlý, s okrajem hladkým, jen při okraji s loupavou pokožkou. Lupeny bílé, zraněním trochu hnědnoucí. Výtrusy kulovitě elliptičné, bradavčité a lištnovité.

Pleurotus nidulans FR. vyskýtá prý se hojně na pařezech jehličnatých i listnatých v Dol. Rakousích. Tento dosti velký druh svými skořicovými lupeny a růžovými výtrusy a kloboukem světle žemlovým, za vlhka hnědě oranžovým, podobá se spíše rodu Crepidotus. Výtrusy jsou však tupě válcovité, zahnuté jako u jiných Pleurotů. *SINGER* se domnívá, že by se měly rody Agaricineí jinak roztříditi, poněvadž barva výtrusů není vždy spolehlivá. S tím nesouhlasíme, neboť skoro ve všech velkých rodech vyskýtají se sporé výjimky druhů s jinak zbarvenými výtrusy, ačkoliv každý mykolog vidí, že onen druh k rodu svému podle všech jiných znaků náleží. Tvar a struktura výtrusů také nemůže býti zde vodítkem. Vždyť na př. rod Inocybe obsahuje druhy s hladkými a ostnitými výtrusy a přece každý jakoukoli Inocybu ihned pozná (již po charakteristickém zápachu) i bez ohledání výtrusů. Staré rozdělení Agaricineí dle barvy výtrusů jest proto dobré a praktické. Že rod Crepidotus je parallelní k rodu Pleurotus a Claudopus v jiných skupinách, není nic divného. To se všude jinde u Basidiomycetů vyskýtá.

Práce *SINGROVA* sprovázena jest překrásně provedenou, kolorovanou tabulkou. *Velenovský.*

Dr. RICH. PICBAUER: **Zeměpisné rozšíření rezů na Moravě se zřetelem k poměrům evropským.** Práce Moravské společnosti přírodovědecké. Svazek IV., spis 9. Na skladě má A. Píša v Brně, Česká 28.

R. PICBAUER od r. 1908 vydává příspěvky k poznání hub moravských, zvláště nižších a má řadu krásných a významných nálezů v tom oboru. Pracuje tiše, nenáročně, avšak vytrvale a úspěšně. Po úvodním slově a dějinách rezového výzkumu na Moravě i výčtu příslušného písemnictví, promlouvá o přírodních poměrech na Moravě a přistupuje k vlastní práci o rezech, předváděje rezy po všem světě, v Starém světě a v menších územích rozšířené, na příklad pontické, alpské. V II. části zprvu pojednává o rezech v jednotlivých útvarech rostlinných: v borech, křovinách, lučinách, na stepích atd. V konečné části III. soustavně předvádí druhy moravských rezů a vytýká podrobně jejich rozšíření na Moravě. O předmětě pojednává všestranně, hojně používaje čísel i procentního počtu. - Práce svědčí o obrovské píli autorově a lásce k věci. *Fr. Maloch.*

„České houby" a trochu číslic. V jedné zprávě o „Českých houbách" profesora dra *J. VELENOVSKÉHO* udán je počet druhů ve velikém díle tom popsaných číslicí 3000, z toho nových druhů 300, tedy desitina všech druhů v díle uvedených. Čísla ta, značně se odchylující

od představy utkvělé v mé mysli, přiměla mne, abych ze starých poznámek vyhledal své zápisky, jež jsem si činil hned po vydání jednotlivých svazků a znovu přezkoušel jejich správnost. Podávaje tu výsledek ve formě statistického rozboru doufám, že bude mnohého čtenáře zajímati a přispěje k ucelení obrazu o veliké práci té.

Celkem je v „Českých houbách" popsáno 2336 druhů, z toho je druhů nových 885; za nedlouhou dobu od vyjití „Českých hub" se publikováním nových druhů sice poměr ten poněkud změnil, počet nových druhů ještě stoupl, ale zůstaňme zatím u „Českých hub."

Nových *rodů* je v „Českých houbách" popsáno 7. Jsou to: *Meliderma* (s 2 druhy oddělenými od rodu *Hebeloma*), *Melanophyllum* s 2 druhy novými a rody *Quercella*, *Weinzettlia*, *Claudopus*, *Reisneria a Vandasia*, každý s jedním novým druhem.

U ostatních rodů je poměr nových druhů ke starým takovýto: 50 % a více nových druhů mají rody *Cantharellus* (20 nových druhů z 32 popsaných), *Clitocybe* (1 z 2), *Armillaria* (5 z 9), *Inocybe* (45 z 85), *Telamonia* (48 ze 78), *Hydrocybe* (51 z 83), *Naucoria* (34 z 63), *Galera* (32 ze 49), *Ombrophila* (1 z 2), *Helotium* (7 z 10), *Sclerotinia* (1 z 2), *Leucogaster* (1 z 2, *Melanogaster* (2 ze 4), *Lycoperdon* (34 z 52), *Hypocrea* (1 z 2), *Grandinia* (3 z 5), *Sistotrema* (1 z 2), *Corticium* (8 ze 14), *Stereum* (10 z 20), *Hypochnus* (2 ze 3), *Cudoniella* (1 z 2), *Genea* (1 z 2). 25 % a více nových druhů mají rody: *Hygrophorus* (17 ze 44), *Russula* (41 ze 107), *Lactarius* (15 ze 60), *Amanita* (6 z 22), *Lepiota* (19 ze 47), *Tricholoma* (34 z 97), *Omphalia* (14 ze 43), *Mycena* (35 z 88), *Collybia* (28 z 57), *Hebeloma* (14 z 30), *Phlegmacium* (15 z 56), *Inoloma* (12 z 27), *Pholiota* (9 z 32), *Crepidotus* (4 z 12), *Psalliota* (11 z 23), *Hypholoma* (10 z 39), *Psilocybe* (6 z 18), *Psathyra* (5 z 18), *Panaeolus* (3 z 9), *Pluteus* (10 z 22), *Leptonia* (12 z 27), *Nolanea* (10 z 28), *Polyporus* (64 ze 164), *Daedalea* (8 ze 17), *Merulius* (3 ze 7), *Odontia* (1 ze 3), *Hydnum* (11 ze 43), *Cyphella* (1 ze 4), *Thelephora* (5 z 18), *Lachnea* (3 z 9), *Barlaea* (1 ze 4), *Humaria* (4 z 9), *Geopyxis* (4 z 9), *Discina* (2 z 5), *Acetabula* (1 ze 4), *Plicaria* (8 ze 17), *Pustularia* (1 ze 3), *Sarcoscyphe* (1 ze 4), *Helvella* (3 z 12), *Gyromitra* (2 ze 6), *Hymenogaster* (1 ze 3), *Rhizopogon* (2 ze 6), *Bovista* (2 ze 6).

Absolutně největší počet nových druhů má rod: *Polyporus* (64), po něm *Hydrocybe* (51), *Clitocybe* (50), *Telamonia* (48), *Inocybe* (45), *Russula* (41), *Mycena* (35), *Naucoria* (34), *Tricholoma* (34), *Lycoperdon* (34), *Galera* (32) atd.

Rodů, které nemají nových druhů, je menšina; z větších jsou to jen *Cortinarius*, *Volvaria*, *Elaphomyces*, *Geaster*. Nové druhy vůbec nepopsány u 69 rodů, obsahujících jen nepatrný počet druhů. Všech rodů v „Českých houbách" uvedených je 164.

Nakonec něco o věci, která kdysi kdesi zavdala podnět k rozčilené debatě, pro i proti. Je to pojmenování nových druhů podle nálezců a podle osobností o přírodní vědy (zejména mykologii) zasloužilých.

Z celkového počtu 885 nových druhů je tak pojmenováno 112, tedy přibližně osmina. Primát zaujímá OT. REISNER (s 10 druhy po něm pojmenovanými), za ním následují FR. FECHTNER a RIGELLOVÁ (po 8 druzích), prof. KAVINA, † dr. GINTL a KAZIMÍR VELENOVSKÝ (po 5), CORDA, PRESL, BUBÁK (po 6), ZVĚŘINOVÁ, HEDRICH, NEUWIRTH (po 4), hr. STERNBERG a WEINZETTEL (po 3); po 2 mají OPIZ, BEZDĚK, STEJSKAL, REICHERT, PONCOVÁ, PILÁT, ROHLENA, BAYER, MAXIMOVIČ, ZVÁRA, SLADKÝ, (po 1). HAENKE, CANAL, RUNDENSTEINER, HOLUBY, VANDAS, SCHUSTLER, NEŠPOR, DOUBKOVÁ, TYTTL, VAJS, TRAPL, MELZER, KOSÍK, BAUDYŠ, HORÁK a — KAREL IV.

—i—

RŮZNÉ ZPRÁVY.

Výklad k barevným tabulkám akad. malíře B. DVOŘÁKa uveřejněn bude v čísle příštím.

Čs. Klub mykologický zahájí v II. pol. měs. dubna opět přednáškovou činnost v Botan. ústavu Karlovy university na Slupi. Zahájení přednášek oznámeno bude v denním tisku.

K nastávající sezoně houbařské prosíme pp. mykology za laskavé zasílání studijního materiálu hub. Při zásilkách račte udati vždy substrat a lokalitu. Zásilky buďtež adresovány na redakci čas. „Mykologia" Praha II., Na Slupi 433, Botan. ústav Karlovy university.

GRAFICKÉ ZÁVODY V. & A. JANATA V NOVÉM BYDŽOVĚ